

Statssekretær Lars Jacob Hiim

2. juni 2017

Vår ref. 518253/v1

Deres ref.

NITOs innspill til Digital 21

NITO takker for et godt møte om videre arbeid med strategien Digital 21. Det er positivt at Næringsministeren responderte raskt på innspill om en Digital 21 strategi og igangsatte arbeidet. Her følger forslag NITO tok opp i møtet.

IKT-kompetanse

Det er bra at regjeringen vil satse på økt IKT-kompetanse i utdanningene og legge fram en IKT-strategi for høyere utdanning og for grunnutdanningen. Det er kritisk mangel på IT folk i Norge. Ifølge prorektor Berit Kjelstad ved NTNU utdanner vi kun ca 30% av behovet. En Damvadrappport gjort for KMD estimerer en underdekning på 10 500 ubesatte stillinger i 2030. NITO mener

- Det må utdannes med høyere utdanning innen IKT.
- Det må satses på digital kompetanse i andre ingeniøruddanninger. IKT-kunnskap er må vektlegges mer i rammeplanen for ingeniøruddanning.
- Etablere obligatoriske teknologifag i grunn- og videregående utdanning.
- Flere doktorgrader innen IKT sikkerhet.

Etter- og videreutdanning – læring i arbeidslivet

Det må satses kraftig på etter- og videreutdanning slik at kompetansen vedlikeholdes og utvikles i takt med at innholdet i jobbene endrer seg. Dette må satses på tre spor: (1) Virksomhetenes insentiver: Det vil alltid være en tendens til underinvestering i kompetanse. Jo oftere folk bytter jobb, dess lavere blir gevinsten for enkeltbedriftene av å investere i egne ansatte. (2) Arbeidsgivers forpliktelse: Arbeidsgiver er i dag ikke forpliktet til å tilby etter- og videreutdanning. Dette må bli en rettighet. (3) Institusjonenes etter- og videreutdanningstilbud: Læring på jobb er effektivt. Etter- og videreutdanningstilbud må tilpasses folk i jobb.

- Bedriftene må stimuleres til mer langsiktig kompetanseutvikling av ansatte ved at regnskapsreglene endres slik at virksomhetene kan føre kompetanse som en investering, som kan avskrives over flere år.
- Katapult bør bli et ledd i satsing på etter- og videreutdanning, og bør bli en læringsarena som knytter til seg å fagskole, videregående skole og praksisplasser for ingeniører.
- Utdanningsinstitusjonene bør utvikle korte moduler som kan gjennomføres av folk i arbeid.
- Utdanningsinstitusjoner og regionalt næringsliv bør samarbeide om kompetanseoppbyggingsopplegg for voksne gjennom regionale læringsfabrikker. Bedrifter må se på styrking av kompetanse som en langsiktig investering.

Offshoring av IKT-oppgaver

Offshoring av IKT-oppgaver er på sikt ulønnsomt fordi det er med på å undergrave kompetansemiljøene i Norge. Skala på IKT-virksomhet er grunnleggende for framtiden. Det må bli en nasjonal forståelse på tvers av alle sektorer for nødvendigheten av å bruke norsk IKT-industri. Dette er en forutsetning for at små norske virksomheter kan bli store nok til å konkurrere om leveranser med de internasjonale aktørene.

Felles plattformstrategi i Norden.

Globale IT-selskaper vokser seg så store at resten av internett er i ferd med å bli «leietakere». Dette skjer fordi gigaselskapene har plattformsløsninger andre virksomheter må utvikle løsninger oppå. Den som eier en plattform får i neste omgang tilgang til «big data» som gjerne omtales som verdens «nye olje». Det er viktig for verdiskaping at ikke de store selskapene kan diktere plattformsløsninger på områder som er viktig for Norge. Norge risikerer de store selskapene tar over teknologiutvikling på et område eller at spillereglene dikteres slik at mye av verdiskapingen sluses gjennom strategiske grep som «transfer pricing», pressing av prismarginer osv. Se for øvrig [Europakommisjonens «platform communication»](#).

Styringsgruppe for digital 21

NITO tilbyr seg å delta i styringsgruppa for digital 21. Jeg vil gjerne fremheve at

- Vi har fagnettverk som dekker flere interesser og behov: Fagutvalget for IKT, NITO egen bedrift: Eks vi har ett medlem
- Vi har bedriftsgrupper som er tett på bedriftens ledelse og utvikling
- Vi har sittet i ulike samarbeidsprosjekter som har gitt oss god erfaring og kunnskap, eks NITOs deltakelse i det nordiske samarbeidet «Automation and digitisation in Nordic manufacturing companies» og vi har et medlem med i referansegruppen for Pumps and pipes.
- Vi er medlemmer av internasjonale organisasjoner som arbeider med digitalisering særlig på Europeisk nivå.
- Vi har lagd en rapport om digitalisering i industrien med konkrete forslag.: <https://www.nito.no/politikk/undersokelser/industripolitikk-for-framtida-rapport/>

Regjeringen kompetansebehovsutvalg

Regjeringen vil etablere et kompetansebehovsutvalg med bred deltakelse fra akademien og partene i arbeidslivet. NITO deltar gjerne også her. Jeg vil fremheve at:

- Regjeringen signaliserer at de vil etablere et kompetansebehovsutvalg med bred deltakelse fra akademien og partene i arbeidslivet, det kan være viktig og riktig for å se også på kompetansebehov for ledere.

Mandat for Digital 21 er et godt utgangspunkt

- NITO savner koblingen til utdanningsinstitusjonene og trepartssamarbeidet som eget verktøy. Kan mandatet gi forslag til tettere samarbeid og kobling mellom utdanningsinstitusjonene innen høyere utdanning og næringslivet når det gjelder å formulere kompetansebehov og svare på behovene raskt?
- I dag brukes trepartssamarbeidet på den samme tradisjonelle måten, mest innen tariff, selv om regjeringen er god på å ta med partene i for eksempel toppmøtet om digitalisering og dette strategiarbeidet. Det er rom for å utnytte samarbeidet mer og bedre

Organisering og ledelse i et digitalt samfunn

En av de største utfordringene for verdiskaping fra IT sektoren i Norge ligger i å øke produktiviteten i offentlige administrasjon og tjenesteyting.¹

En digital virksomhet har andre ledelsesformer og strukturer enn dagens organisering, der det er mest fokus på kontroll og lite på kreativitet. Det er mindre hierarki, mindre silo-organisering og mer samarbeid, styrt av kunnskapsarbeiderne selv. Dette vil utfordre dagens ledere da deres funksjoner og virke blir borte.

Dersom dagens ledere ikke har digital forståelse eller vilje til å foreta slik endring, er sannsynligheten mindre for å lykkes med stadig flere digitale grenseflater å forholde seg til.

Forskning, innovasjon og næringsutvikling

- Det er positivt at regjeringen bidrar til etablering av industrinære testsentre, kalt Norsk Katapult, og etableringen av Toppindusstrisenteret – eller «Digital Norway». Etablering av Norsk Katapult vil kunne gi små og mellomstore industribedrifter en konkret fysisk møteplass for innovasjon, og arbeidstakere som deltar vil få tilgang til ny relevant forskning. Katapult har derfor også potensiale til å bli et ledd i satsing på etter- og videreutdanning.
- NITO mener det må etableres bedre rammebetingelser for forskning tilknyttet industrien. Det er positivt at regjeringen ønsker å heve basisbevilgningen til de teknisk industrielle forskningsinstituttene.
- Det er viktig med nærhet mellom produksjon og innovasjon

Norge har gode forutsetninger for å ta i bruk avansert produksjonsteknologi vi har høyt kompetansenivå og høy grad av digitalisering i samfunnet (som bredbåndsutbygging m.v). Strategien må omhandle fordelene med nærhet mellom produksjon og innovasjon. Innovasjon skjer ofte under vanlig drift ved at man lærer gjennom prøving og feiling. Da er det en klar fordel med nærhet mellom produksjon, design og FoU.

Å flytte ut produksjonen kan sammenlignes med å flytte ut laboratoriet. Viktigheten av prøving og feiling betyr også at det må legges til rette for en kultur der det er lov å gjøre feil. Da vil flere ta risikoen med å utvikling av nye løsninger.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

¹ Et kunnskapsbasert Norge, s 161